

Ivor van Klink op Scheepstimmerwerf de Hoop

Al vanaf het tweede nummer van de Spiegel (in 1977) kunnen trouwe lezers de ontwikkelingen op Scheepstimmerwerf De Hoop volgen. Dit is de tiende keer dat we over deze werf en zijn werfbazen schrijven. Met een reden, want sinds mei vorig jaar zwaait Ivor van Klink er de scepter en dat is duidelijk te merken. Tekst: Wim de Bruijn Foto's: Evert Bruinekoel

Toen de vorige werfbaas, Harold de Lange, aangaf dat hij een andere baan had gevonden, moest het bestuur van de Stichting die eigenaar is van de werf op zoek naar een andere werfbaas. Ivor van Klink kreeg dat al gauw te horen en het was voor hem een prima gelegenheid om vanuit Makkum, waar zijn werkplaats niet aan het water lag, te verhuizen naar de historische Scheepstimmerwerf met hellingen in Workum, vlak aan het IJsselmeer. Sinds 1694 worden op deze plaats al schepen gebouwd en gerestaureerd.

Veertig jaar geleden schreven we over de toen helemaal gerestaureerde Scheepstimmerwerf "De Hoop". Roelof Jansz. van der Werff begon daar als zelfstandige werfbaas met het bouwen en restaureren van niet alleen ronde en platbodemdjachten, maar ook van klassieke scherpe jachten. Na hem waren achtereenvolgens Pieter de Haas, Erick Mulder en Harold de Lange er werfbaas. Nu is de naam Ivor van Klink op een volgend naambordje geschilderd, boven de naambordjes van alle 21 voorgangers in ruim

drie eeuwen. Het is vanaf de weg goed zichtbaar. Veel van de werfshuren herinnert nog aan lang vervlogen tijden. De wind kan in de open schuur nog steeds door de kieren waaien. Het gedeelte waar het moderne machinepark is opgesteld is wel goed geïsoleerd en uiteraard voorzien van een afzuiginstallatie. Het kantoor, tevens kantine, erboven is een gezellige ruimte waar door het personeel en de vaak meewerkende klanten gezamenlijk koffie wordt gedronken. Daar staan ook alle 40 jaargangen van *Spiegel der Zeilvaart* in verzamelbanden, zodat ze gemakkelijk geraadpleegd kunnen worden.

Vakman Ivor

Ivor heeft – ondanks zijn jeugdige uiterlijk – zijn sporen in de houtbouw verdiend. Hij leerde het vak van jongs af aan. Zijn opa was scheepstimmerman bij Scheeps-/jachtwerf Stoffberg in Leimuïden en later in Enkhuizen. Ivor timmerde daar ook veel aan houten schepen. Daarna werkte hij bij verschillende andere houtwerken, waar

boven: Op de voorgrond staat de Vollenhovense bol RD 23 op de slee en het hellingbed. Op de achtergrond de bouwloods waarin in het verre verleden zelfs kofschepen werden gebouwd.

onder: De boeier *Marieke* die in 1912 op deze werf als jacht werd gebouwd.

onder bij Roelof van der Werff. Behalve begenadigd timmerman is hij ook enthousiast zeiler en visser. Hij heeft zelf een Wieringeraak waar – als er even tijd voor is – aan gerestaureerd wordt. Met Visserijdagen is hij altijd aan boord van een vissersschip te vinden. Hij weet precies waar het bij botters en (Wieringer)aken op aan komt. In de loop der jaren heeft hij al vele historische schepen geheel of gedeeltelijk gerestaureerd en gerepareerd. Hij probeert ook altijd oplossingen te vinden om constructies zo te maken dat ze niet inwateren en daardoor veel langer meegaan. Behalve de werf met twee hellingbedden waar

BRUINROT

Je hoort steeds vaker dat schimmels in het hout van botters een desastreus gevolg hebben. Het hout gaat rotten en alles moet worden vervangen. Ivor had er contact over met Erik Slagmolen, die vertelde dat er volgens oude geschriften gevonden in het Zuiderzeemuseum gesproken werd over bepaalde periodes dat er veel schimmel in hout van schepen voorkwam en in andere periodes totaal niet. Ze vermoeden dat het aan het relatief warme en vochtige weer 's winters ligt. Maar, stelt Ivor, in gezond hout heb je geen last van schimmels. De enige oplossing is om hout met schimmel zo snel mogelijk te vervangen door gezond hout. In het open achterschip komt eigenlijk weinig schimmel voor, maar vaak zie je het in vooronders van botters waar weinig of slecht wordt geventileerd. Een bestrijdingsmiddel dat vroeger werd gebruikt was carbolineum, maar dat is nu verboden en dan blijft alleen petroleum over. Dat is op zich vrij zuiver en werkt goed, maar slapen in een schip dat hiermee is behandeld is niet gezond, kan ik uit eigen ervaring beamen. Dat de sporen van schimmel kunnen overwaaien als botters naast elkaar liggen, of het nu in het water is of op een helling, is aannemelijk.

de platbodems op een slee uit het water worden getrokken, is het ook mogelijk om schepen aan de overkant van de werf naast de Blazerhaven, met een kraan van buurman Sietse Visser uit het water te halen en ofwel op de wal of in de zogeheten Groene Loods binnen te zetten, zodat er overdekt aan kan worden gewerkt. Deze winter staat ook de boeier *Marieke* uit 1912 daar weer binnen voor een meerjarig restauratieproject dat 's winters wordt uitgevoerd.

Een leuk details is dat de *Marieke* in 1912 als jacht op deze werf is gebouwd. Inmiddels heeft het alweer de achtste eigenaar Gert Veldhuis. 's Zomers wordt er met het schip gezeild en 's winters wordt elk jaar een stukje onder handen genomen. Roelof van der Werff heeft indertijd de romp van deze grote boeier gerestaureerd voor de Stichting Houten Schepen, die het als leerlingenproject had bedoeld. Indertijd hebben heel wat jonge knapen aan het schip gewerkt en zo het vak geleerd. Jorrit Zewald werkt al 12 jaar vast op de werf. Ook Rinse Wiegiersma, die vroeger ook bij Roelof werkte, werkt al sinds 1993 veel samen met Ivor. We zagen hem indertijd dagelijks bezig met de restauratie van de botter *Fides* voor Jan van Seumeren. Hij maakte er weer een gedegen en prachtig botterjacht van. Rinse is een scheepstimmerman in hart en nieren. Hij laat

zich niet of nauwelijks afleiden voor een praatje, maar werkt altijd stug in zijn hoge tempo door. We beschreven die restauratie uitgebreid in SdZ 2011.9 en 2012.9. Toen wij op de werf waren werd er hard gewerkt aan de Staverse jol HL 90. De jol kreeg een nieuw vlak, een aantal nieuwe gangen alsmede een stel nieuwe inhouten.

Gestructureerd

Ook aan de botters op de hellingbedden werd druk gewerkt. Is het in de zomer soms wat stiller, in de wintermaanden gonst het van activiteiten. Dan zijn er, met ingehuurde zzp-ers, soms wel zes man aan het werk.

Bij het restaureren van oude houten schepen is het maken van een calculatie nooit eenvoudig. Aan een gang kun je wel zien of hij rot is, maar een spant er achter kun je pas beoordelen als de huid is verwijderd. Dan zie je of een spant nog gaaf is, of dat alleen de buitenkant gaaf is en de binnenkant helemaal verrot door het gebruik van ijzeren nagels en vocht overdracht in het

verleden. Er is dus altijd veel overleg noodzakelijk met de opdrachtgever/eigenaar van een schip als er gerestaureerd wordt. Maar het feit dat Ivor een grote klantenkring heeft opgebouwd met houten, voormalige, vissersschepen en nu steeds meer jachten, zoals de *Zevija*, de enig overgebleven houten jachtlemsteraak, het grootste botterjacht *Brontoliet* en de boeier *Marieke*, geeft voldoende vertrouwen voor de toekomst.

Ivor heeft de werkzaamheden aardig gestructureerd en iedereen heeft zijn eigen taken en verantwoordelijkheden. Er wordt door iedereen hard en vooral efficiënt gewerkt, en dat scheelt aanzienlijk in de uren, dus in de rekening!

onder: Het Friese jacht *Feltje*, een zusterschip van de *Willemijntje*, waarschijnlijk omstreeks 1920 bij Lantinga in IJlst gebouwd, is een gezamenlijk project van Ivor en Jan Brilleman. Op vijf leggers na (die al eerder waren vernieuwd) wordt alle hout vervangen. Oud-werfbaas Roelof van der Werff is de gangen aan het breeuwen.

onder: Nieuw vlak en een aantal nieuwe gangen voor de Staverse jol HL90

